

1696 LLEI 2/1985, de 21 de gener, sobre protecció civil. («BOE» 22, de 25-1-1985.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.
Sapiguen: que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I. Fonaments

Identificada doctrinalment com a protecció física de les persones i dels béns, en situació de greu risc col·lectiu, calamitat pública o catàstrofe extraordinària, en què la seguretat i la vida de les persones poden perillar i sucumbir massivament, la protecció civil constitueix l'afirmació d'una àmplia política de seguretat, que troba actualment el seu fonament jurídic, dins la Constitució, en l'obligació dels poders públics de garantir el dret a la vida i a la integritat física, com a primer i més important de tots els drets fonamentals —art. 15— en els principis d'unitat nacional i solidaritat territorial —art. 2n— i en les exigències essencials d'eficàcia i coordinació administrativa —art. 103.

La magnitud i transcendència dels valors que estan en joc en les situacions d'emergència exigeix posar a contribució els recursos humans i materials pertanyents a totes les administracions públiques, a totes les organitzacions i empreses, i fins i tot als particulars, als quals, per aquesta raó, mitjançant una llei, d'acord amb l'article 30.4 de la Constitució, se'ls poden imposar deures per fer front als casos de risc greu, catàstrofe o calamitat pública, autèntics pressupòsits de fet de la protecció civil.

Aquest projecte de llei tracta, doncs, d'establir el marc institucional adequat per posar en funcionament el sistema de protecció civil amb escrupolós respecte del principi de legalitat, constitucionalment previst, de manera que es pugui obtenir l'habilitació corresponent per poder exigir de manera directa als ciutadans determinades prescripcions de col·laboració.

II. Organització

L'extraordinària heterogeneïtat i amplitud de les sol·licituds d'emergència, així com de les necessitats que generen i dels recursos humans i naturals que s'han de mobilitzar per fer-hi front converteixen la protecció civil, en primer lloc i essencialment, en un problema d'organització.

Aquesta organització correspon principalment a l'Estat, atès que constitueix una competència de protecció de persones i béns integrada a l'àrea de la seguretat pública; els seus mecanismes d'actuació són, bàsicament, tècniques de planificació i de coordinació a nivell superior, i, jurídicament, en la mesura que es dona respecte a aquesta matèria el supòsit del número 3 de l'article 149 de la Constitució. Conseqüentment, la protecció civil es concep com un servei públic la competència del qual correspon a l'Administració civil de l'Estat i, en els termes que estableix aquesta llei, a la resta d'administracions públiques.

III. Actuació

Tanmateix, seria equivocat que l'organització de la protecció civil pretengués crear ex novo uns serveis específics, suplantar o exercir directament els serveis públics que hi puguin tenir relació o, fins i tot, disposar directament dels mitjans necessaris amb aquesta finalitat. La protecció civil, per contra, ha d'actuar a través del procediment d'ordenació, planificació, coordinació i direcció

dels diferents serveis públics relacionats amb l'emergència que es tracti d'afrontar.

Això significa que aquest plantejament no s'ha de circumscriure als aspectes de la simple coordinació administrativa, cosa que representaria assumir una estructura organitzativa extremament feble, quan el fet cert és que es requereix, tal com és freqüent en els sistemes de dret comparat, l'establiment d'una estructura operativa, amb comandament únic a dissenyar en els diferents plans, sense perjudici de les decisions que competeixen al Govern com a òrgan superior de direcció i coordinació de la protecció civil.

La protecció civil, al seu torn, s'ha de plantejar com un conjunt d'activitats portades a terme d'acord amb una planificació ordenada i prèvia. Per això el projecte intenta racionalitzar l'esquema de les actuacions i de les mesures a adoptar que, d'una altra manera, no caldria assumir o establir amb la urgència que imposen les situacions de risc o de perill. Racionalització, en definitiva, que es tradueix en planificació dels diferents àmbits, sectorials i territorials, en la definició, integració i posada al punt dels quals poden i han de col·laborar les diferents administracions públiques.

IV. Autoprotecció

La tasca fonamental del sistema de protecció civil consisteix a establir l'aprofitament òptim de les possibles mesures de protecció a utilitzar. Conseqüentment, s'ha de plantejar, no solament de manera que els ciutadans assoleixin la protecció de l'Estat i dels altres poders públics, sinó procurant que estiguin preparats per assolir aquesta protecció per ells mateixos.

El projecte de llei insisteix, per això, en els aspectes relacionats amb l'autoprotecció ciutadana. En els supòsits d'emergència que requereixin l'actuació de la protecció civil, una part molt important de la població depèn, almenys inicialment, de les seves pròpies forces. Per això, com a primera fórmula d'actuació, ha d'establir un complex sistema d'accions preventives i informatives, al qual contribueix en bona mesura el compliment dels deures que s'imposen als mateixos ciutadans, amb la finalitat que la població adquireixi consciència dels riscos que pot patir i es familiaritzi amb les mesures de protecció que, si s'escau, ha d'utilitzar.

Es tracta, en definitiva, d'aconseguir la comprensió i la participació de tota la població en les tasques pròpies de la protecció civil, de les quals els ciutadans són, alhora, subjectes actius i beneficiaris. Comprensió social i participació que, en tots els països, ha requerit temps i que, en última instància, ha de ser el resultat d'una mobilització permanent de la consciència ciutadana i de la solidaritat social.

CAPÍTOL PRIMER

Disposicions generals

Article u.

1. L'acció permanent dels poders públics, en matèria de protecció civil, s'orienta a l'estudi i prevenció de les situacions de risc greu, catàstrofe o calamitat pública i a la protecció i auxili de persones i béns en els casos en què es produeixin aquestes situacions.

2. La protecció civil és un servei públic en l'organització, funcionament i execució del qual participen les diferents administracions públiques, així com els ciutadans mitjançant el compliment dels corresponents deures i la prestació de la seva col·laboració voluntària.

3. Sense perjudici del que disposin les lleis especials, la protecció civil en cas de guerra té per objecte:

- a) L'autoprotecció.
- b) El servei d'alarma.

- c) Els refugis.
- d) L'evacuació, dispersió i alberg.
- e) L'auxili, rescat i salvament.
- f) L'assistència sanitària i social.
- g) La rehabilitació de serveis públics essencials.

Article dos.

1. La competència en matèria de protecció civil correspon a l'Administració civil de l'Estat i, en els termes que estableix aquesta Llei, a la resta d'administracions públiques. Les forces i cossos de seguretat, sempre que les circumstàncies ho facin necessari, han de participar en les accions de protecció civil.

2. Així mateix, en temps de pau, quan la gravetat de la situació d'emergència ho exigeixi, les Forces Armades, a sol·licitud de les autoritats competents, han de col·laborar en la protecció civil i acomplir les missions que se'ls assignin.

3. La col·laboració de les Forces Armades, que han d'actuar, en tot cas, enquadrades i dirigides pels seus comandaments naturals, s'ha de sol·licitar a l'autoritat militar que correspongui.

Article tres.

1. En els supòsits de declaració dels estats d'alarma, excepció i setge, la protecció civil queda sotmesa, en totes les seves actuacions, a les autoritats competents en cada cas, d'acord amb el que estableix la Llei orgànica 4/1981, d'1 de juny.

2. En els casos de mobilització general o parcial per causa de guerra, el Govern ha de disposar els plans i les mesures que permetin la utilització dels mitjans de protecció civil de conformitat amb aquestes circumstàncies, i assegurar, en tot cas, la col·laboració entre les autoritats civils i militars.

CAPÍTOL II

Dels deures i les obligacions en matèria de protecció civil

Article quatre.

1. Tots els ciutadans, a partir de la majoria d'edat, estan subjectes a l'obligació de col·laborar, personalment i materialment, en la protecció civil, en cas de requeriment per part de les autoritats competents.

Aquesta obligació es concreta, fonamentalment, en el compliment de les mesures de prevenció i protecció per a persones i béns que estableixin les lleis i les disposicions que les despleguin, en la realització de les pràctiques oportunes i en la intervenció operativa en les situacions d'emergència que requereixin les circumstàncies.

2. Estan especialment obligats a col·laborar en les activitats de protecció civil:

a) Les persones en situació legal de desocupació i que estiguin percebent la corresponent prestació econòmica per aquesta causa, en les condicions que determinin els ministeris de l'Interior i de Treball i Seguretat Social.

b) Els que estiguin sotmesos al règim de prestació social substitutòria del servei militar i els excedents del contingent anual d'aquest, en els termes que fixi la legislació respectiva.

3. Els poders públics han de promoure activitats que sensibilitzin la població sobre les responsabilitats públiques en matèria de protecció civil.

Així mateix, els centres d'ensenyament han de desenvolupar, entre els alumnes, activitats que s'encaminin a l'assoliment dels fins exposats a l'apartat anterior. Aquestes activitats no tenen la configuració d'àrees de coneixement, ni es computen als efectes de valoració acadèmica.

ment, ni es computen als efectes de valoració acadèmica.

4. En els casos de risc greu, catàstrofe o calamitat pública, tots els residents al territori nacional estan obligats a la realització de les prestacions personals que exigeixi l'autoritat competent, sense dret a indemnització per aquesta causa, i al compliment de les ordres generals o particulars que dicti.

5. Els serveis de vigilància, protecció i lluita contra incendis de les empreses públiques o privades es consideren, a tots els efectes, col·laboradors en la protecció civil.

6. En les situacions d'emergència que preveu aquesta Llei, els mitjans de comunicació social estan obligats a col·laborar amb les autoritats competents respecte a la divulgació d'informacions dirigides a la població i relacionades amb aquestes situacions.

7. Quan la naturalesa de l'emergència ho faci necessari, les autoritats competents en matèria de protecció civil poden procedir a la requisita temporal de tot tipus de béns, així com a la intervenció i ocupació transitòria dels que siguin necessaris. Els que, com a conseqüència d'aquestes actuacions, pateixin perjudicis en els seus béns tenen dret a ser indemnitzats d'acord amb el que disposen les lleis.

Als efectes esmentats, s'entén per autoritats competents les previstes per disposar l'aplicació del pla que correspongui segons el que disposa l'article tretze d'aquesta Llei.

Article cinc.

1. El Govern ha d'establir un catàleg d'activitats de tot ordre que puguin donar origen a una situació d'emergència, així com dels centres, establiments i dependències en què aquelles es duguin a terme.

2. Els titulars dels centres, establiments i dependències o mitjans anàlegs dedicats a les activitats compreses en el catàleg indicat estan obligats a establir les mesures de seguretat i prevenció en matèria de protecció civil que es determinin per reglament.

Article sis.

1. Els centres, establiments i dependències a què es refereix l'article precedent han de disposar d'un sistema d'autoprotecció, dotat amb els seus propis recursos, i del corresponent pla d'emergència per a accions de prevenció de riscos, alarma, evacuació i auxili.

El Govern, a proposta del Ministeri de l'Interior i amb l'informe previ de la Comissió Nacional de Protecció Civil, ha d'establir les directrius bàsiques per regular l'autoprotecció.

2. S'ha de promoure la constitució d'organitzacions d'autoprotecció entre les empreses de perillositat especial, a les quals les administracions públiques, en el marc de les seves competències, han de facilitar assessorament tècnic i assistència.

Article set.

1. La Creu Roja i altres entitats públiques les finalitats de les quals estiguin relacionades amb la protecció civil han de contribuir amb els seus efectius i mitjans a les tasques d'aquesta.

2. Les brigades de tropes de la Creu Roja i la Creu Roja del Mar són unitats de col·laboració en matèria de protecció civil, per la qual cosa la seva estructura i dotació a aquests efectes s'ha d'establir en el concert que se subscriu entre la Creu Roja i els ministeris de l'Interior i de Defensa.

CAPÍTOL III

De l'actuació en cas d'emergència i plans de protecció civil*Article vuit.*

Per determinar les línies d'actuació en les situacions d'emergència a què es refereix aquesta Llei, el Govern ha d'aprovar, a proposta del Ministeri de l'Interior —amb l'informe previ de la Comissió Nacional de Protecció Civil i, si s'escau, de totes les entitats públiques o privades que consideri necessari—, una norma bàsica de protecció civil que ha de contenir les directrius essencials per a l'elaboració dels plans territorials —de comunitat autònoma, provincials i supramunicipals, insulars i municipals— i dels plans especials, per sectors d'activitat, tipus d'emergència o activitats concretes.

Article nou.

Els plans territorials i especials han d'establir, en tot cas, el següent:

- a) El catàleg de recursos mobilitzables en casos d'emergència i l'inventari de riscos potencials, que ha d'incloure, en tot cas, el contingut del catàleg nacional a què es refereix l'article cinquè en l'àmbit territorial respectiu.
- b) Les directrius de funcionament dels diferents serveis que s'hagin de dedicar a la protecció civil.
- c) Els criteris sobre la mobilització i coordinació de recursos, tant del sector públic com del sector privat.
- d) L'estructura operativa dels serveis que hagin d'intervenir en cada emergència, amb expressió del comandament únic de les operacions, tot això sense perjudici de les decisions que hagin d'adoptar en cada circumstància les autoritats competents.

Article deu.

1. Els plans municipals els han d'aprovar les corporacions locals corresponents; s'han d'integrar, si s'escau, en els plans supramunicipals, insulars o provincials, i els ha d'homologar la Comissió de Protecció Civil de la comunitat autònoma.

Els plans supramunicipals, insulars i provincials els ha d'aprovar l'òrgan competent de l'entitat local corresponent, s'han d'integrar en els plans de la comunitat autònoma i els ha d'homologar la Comissió de Protecció Civil d'aquesta.

Els plans de comunitat autònoma els ha d'aprovar el Consell de Govern d'aquesta i els ha d'homologar la Comissió Nacional de Protecció Civil.

2. L'homologació a què es refereix aquesta Llei consisteix en la comprovació que els plans s'acomoden al contingut i els criteris de la norma bàsica.

3. Aquests plans no es poden aplicar fins que no se'n produeixi l'homologació, que l'ha d'efectuar l'òrgan competent en el termini màxim de tres mesos a partir de la recepció per l'òrgan esmentat. Transcorregut aquest termini sense resolució expressa, s'entenen homologats tàcitament.

Article onze.

El Govern, a proposta del Ministeri de l'Interior i amb l'informe previ de la Comissió Nacional de Protecció Civil, ha d'aprovar els plans especials d'àmbit estatal o que afectin diverses comunitats autònomes.

Els plans especials l'àmbit territorial d'aplicació dels quals no excedeixi el d'una comunitat autònoma els ha d'aprovar, amb l'informe previ de la Comissió de Protecció Civil de la comunitat autònoma corresponent, el Con-

sell de Govern de la comunitat autònoma i els ha d'homologar la Comissió Nacional de Protecció Civil.

Article dotze.

Els òrgans i les autoritats a què es refereixen els articles precedents, dins l'àmbit de les seves respectives competències, estan facultats per sol·licitar a qualsevol entitat o persona, pública o privada, la informació necessària per a l'elaboració i execució de les normes i els plans de protecció civil, les quals tenen l'obligació de subministrar-la.

Article tretze.

En les situacions de risc greu, catàstrofe o calamitat pública han de disposar l'aplicació del pla que correspongui i la mobilització dels serveis i mitjans necessaris:

- a) El governador civil, per pròpia iniciativa o a proposta de l'autoritat local corresponent si l'emergència afecta un o més municipis d'una mateixa província. L'autoritat local pot adoptar aquestes mesures si l'emergència impedeix o dificulta el tràmit de proposta del governador civil.
- b) El ministre de l'Interior en els altres casos i en els d'especial gravetat, per pròpia iniciativa o a instància dels presidents dels òrgans executius de les comunitats autònomes, delegats del govern o governadors civils, sense perjudici del que disposa el número segon de l'article quinze d'aquesta Llei.

CAPÍTOL IV

Actuacions preventives en matèria de protecció civil*Article catorze.*

Sense perjudici de les funcions i competències que en matèria de prevenció de riscos específics atorguen les lleis a les diferents administracions públiques, també corresponen a aquestes les següents actuacions preventives en matèria de protecció civil:

- a) La realització de proves o simulacres de prevenció de riscos i calamitats públiques.
- b) La promoció i control de l'autoprotecció corporativa i ciutadana.
- c) Assegurar la instal·lació, organització i manteniment de serveis de prevenció i extinció d'incendis i salvament.
- d) Promoure, organitzar i mantenir la formació del personal dels serveis relacionats amb la protecció civil i, en especial, de comandaments i components dels serveis de prevenció i extinció d'incendis i salvament.
- e) La promoció i suport de la vinculació voluntària i desinteressada dels ciutadans a la protecció civil, a través d'organitzacions que s'orienten, principalment, a la prevenció de situacions d'emergència que els puguin afectar a la llar familiar, edificis per a ús residencial i privat, illes, barris i districtes urbans, així com el control d'aquestes situacions, amb caràcter previ a l'actuació dels serveis de protecció civil o en col·laboració amb aquests serveis.
- f) Assegurar el compliment de la normativa vigent en matèria de prevenció de riscos, mitjançant l'exercici de les corresponents facultats d'inspecció i sanció, en l'àmbit de les seves competències.

CAPÍTOL V

Organització bàsica en matèria de direcció i coordinació*Article quinze.*

1. El Govern és l'òrgan superior de direcció i coordinació de la protecció civil.

2. El Govern, a proposta del ministre de l'Interior i a iniciativa, si s'escau, del president de la comunitat autònoma o de l'òrgan corresponent de l'entitat local afectada, pot delegar totes o part de les seves funcions en els casos en què la naturalesa de l'emergència ho faci aconsellable.

Article setze.

El ministre de l'Interior assumeix l'autoritat superior en matèria de protecció civil i li correspon:

- a) Elaborar la norma bàsica de protecció civil, els plans especials a què es refereix el paràgraf primer de l'article onzè d'aquesta Llei, així com els reglaments tècnics corresponents, i proposar-ne l'aprovació al Govern, i a aquest efecte ha d'inserir de les diferents administracions públiques la informació necessària.
- b) Elaborar el catàleg nacional de recursos mobilitzables d'emergències, i integrar-hi els que resultin dels plans territorials especials.
- c) Desplegar les normes d'actuació que el Govern aprovi en matèria de protecció civil.
- d) Exercir la superior direcció, coordinació i inspecció de les accions i els mitjans d'execució dels plans d'actuació civil.
- e) Requerir a les administracions públiques, organitzacions privades i ciutadans la col·laboració necessària per a la realització de simulacres o exercicis pràctics de control d'emergències determinades i el compliment de totes les obligacions que imposi aquesta Llei.
- f) Disposar, amb caràcter general, la intervenció de les forces i cossos de seguretat i sol·licitar al ministre de Defensa la col·laboració de les Forces Armades.
- g) Requerir de les autoritats locals i autonòmiques la intervenció dels seus cossos de policia i altres serveis relacionats amb la protecció civil, que han d'actuar sota la direcció dels seus comandaments naturals.

Article disset.

1. La Comissió Nacional de Protecció Civil està integrada pels representants de l'Administració de l'Estat que es determinin per reglament, així com per un representant designat pels òrgans de govern de cadascuna de les comunitats autònomes.

La seva organització i funcionament es determinen per reglament.

2. La Comissió Nacional de Protecció Civil exerceix les funcions següents:

- a) Informar de les normes tècniques que es dictin en l'àmbit nacional en matèria de protecció civil.
- b) Elaborar els criteris necessaris per establir el catàleg de recursos mobilitzables en casos d'emergència, siguin públics o privats.
- c) Participar en la coordinació de les accions dels òrgans relacionats amb la protecció civil.
- d) Informar de les disposicions i normes reglamentàries que, pel fet que afecten la seguretat de les persones o béns, tinguin relació amb la protecció civil.
- e) Proposar la normalització i homologació de les tècniques i mitjans que es puguin utilitzar per als objectius de protecció civil.
- f) Homologar els plans de protecció civil la competència dels quals tingui atribuïda.

Article divuit.

1. La Comissió de Protecció Civil de la comunitat autònoma està composta per representants de l'Administració de l'Estat, de la comunitat autònoma i de les corporacions locals incloses en el seu àmbit territorial. En tot

cas, els representants de l'Administració de l'Estat, designats per aquesta, han de ser com a mínim tres.

2. Els reglaments d'organització i funcionament de les comissions esmentades els han d'aprovar els òrgans competents de la comunitat autònoma respectiva.

3. La Comissió de Protecció Civil de la comunitat autònoma exerceix les funcions següents:

- a) Informar sobre les normes tècniques que es dictin en el seu àmbit territorial en matèria de protecció civil.
- b) Participar en la coordinació de les accions dels òrgans relacionats amb la protecció civil.
- c) Homologar els plans de protecció civil la competència dels quals tingui atribuïda.

CAPÍTOL VI

Infraccions i sancions

Article dinou.

1. Les infraccions a aquesta Llei se sancionen de conformitat amb el que disposa aquest article, sense perjudici de les altres responsabilitats que, segons la legislació vigent, siguin exigibles.

2. Constitueixen infraccions a aquesta Llei:

- a) L'incompliment de les obligacions de col·laboració personal i material amb la protecció civil i de les obligacions derivades dels plans i dels reglaments, així com de les ordres que dictin les autoritats en compliment d'aquests.
- b) L'incompliment, per part dels centres, establiments i dependències, de les obligacions derivades dels plans d'autoprotecció i emergència, així com la seva falta d'execució i igualment l'incompliment de les mesures de seguretat i prevenció a què es refereix el número segon de l'article cinquè.
- c) La negativa a subministrar la informació necessària per a l'elaboració de les normes, llistes, catàlegs i plans de protecció civil.

3. La potestat sancionadora de les infraccions a aquesta Llei correspon a les autoritats que, en cada cas i segons el que disposen aquesta Llei i les normes que la despleguin i executin, siguin competents en matèria de protecció civil.

4. El reglament que desplegui aquesta Llei ha d'especificar i classificar les infraccions tipificades a l'apartat segon d'aquest article i graduar les sancions atenent criteris de culpabilitat, responsabilitat i totes les circumstàncies que hi concorrin, en especial la perillositat o transcendència que per a la seguretat de persones o béns revesteixin les infraccions.

5. La potestat sancionadora de les infraccions que es cometin contra el que disposa aquesta Llei l'han d'exercir, dins els seus corresponents àmbits de competència, els òrgans de govern dels municipis, fins a un milió de pessetes; els òrgans de govern de les entitats supramunicipals, insulars i provincials, fins a cinc milions de pessetes; els òrgans de govern de les comunitats autònomes, fins a deu milions de pessetes; el ministre de l'Interior, fins a vint-i-cinc milions de pessetes, i el Consell de Ministres, fins a cent milions de pessetes.

DISPOSICIÓ ADDICIONAL

Les obligacions econòmiques que es derivin de l'aplicació d'aquesta Llei han de ser objecte d'un pla financer que ha d'aprovar el Govern i que s'ha d'incorporar, en anualitats successives, als pressupostos generals de l'Estat.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA

Fins a la promulgació de la norma bàsica a què fa referència l'article vuitè i l'homologació dels plans a què es refereixen els articles desè i onzè, es faculta el Govern per dictar les mesures necessàries, en aplicació d'aquesta Llei.

DISPOSICIONS FINALS

Primera.—Els òrgans competents de les diferents administracions públiques han de revisar en cada cas els reglaments, normes i ordenances sobre seguretat d'empreses, activitats, edificacions, indústries, mitjans de transport col·lectiu, espectacles, locals i serveis públics, per adequar-ne el contingut a aquesta Llei i a les disposicions que la despleguin.

Segona.—El Govern pot actualitzar les sancions a què es refereix l'article dinovè d'aquesta Llei d'acord amb els índexs oficials de l'Institut Nacional d'Estadística.

Tercera.—El Govern ha de crear la xarxa d'alarma nacional, dependent dels òrgans de protecció civil de l'Estat, que a aquests efectes s'han de coordinar amb els òrgans corresponents del Ministeri de Defensa, per alertar la població que pugui resultar afectada per una emergència que ocorri en cas de guerra o en temps de pau.

Quarta.—Es faculta el Govern per dictar les disposicions que exigeixi el desplegament d'aquesta Llei.

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Palau de la Zarzuela, Madrid, 21 de gener de 1985.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
FELIPE GONZÁLEZ MÁRQUEZ